

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Aine, R., Brauer, S., Korento, K. & Mäntykangas, U. 2022. Osaamismerkki vaatii osaamista suorittajalta ja suunnittelijalta. Oamk Journal 9/2022.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022021018573>

Osaamismerkki vaatii osaamista suorittajalta ja suunnittelijalta

17.2.2022 - Aine Raisa, Brauer Sanna, Korento Kati, Mäntykangas Ulla

Osaamismerkin suunnittelu ja pilotointi vaatii tekijältään kokemusta osaamisperusteisuudesta ja digitaalisista ympäristöistä. Arviointikriteereitä ja osaamistavoitteita miettiessä on hyvä hyödyntää valmiita mallipohjia ja hyväksi havaittuja rakenteellisia valintoja. Avuksi kannattaa myös etsiä osaamismerkkejä kehittänyt kollega. OTE-hankkeessa suunniteltu osaamismerkki toimii tässä artikkelissa tapausesimerkkinä. Merkin tavoite on edistää opiskelijoiden yrittäjyysosaamista ja työllistymistä opiskelijakuntien ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä.

Työelämän muutokset edellyttävät uusia pedagogisia toimintatapoja ja ratkaisuja [1]. Opiskelijat kokevat yrittäjyysosaamisen sanoittamisen usein haasteelliseksi, mutta myös opettajat tarvitsevat tukea kertoessaan esimerkiksi työn opinnollistamisen mahdollisuuksista [2].

OTE-hankkeessa kehitetty Yrittäjyysosaaja BASIC -osaamismerkki (kuvio 1) ohjaa opiskelijoita dokumentoimaan toimintaansa ja saavuttamaansa yrittäjyysosaamista. Osaamimerkit edistävät opiskelijoiden etenemistä opinnoissa ja tukevat edelleen heidän työllistymistään [3] [4]. Osaamismerkkien kehittäminen vaatii osaamista ja hyväksi havaittujen mallien soveltamista edelleen.

KUVIO 1. Yrittäjyysosaaja BASIC -merkki (kuvio: Henri Syrjö, LAB ja Kati Korento, Oamk)

OTE-hankkeessa eri ammattikorkeakoulut toivat oman panostuksensa osaamismerkkien kehittämiseen. Oamkin vastuulla oli laatia yrittäjyysosaamismerkki osaamistavoitteineen, arviointikriteereineen ja grafiikoineen. Osaamismerkki toteutettiin [Open Badge Factory](#) -sovelluksella (OBF), joka on tarkoitettu merkkien hallintaan. Oamk huolehti myös merkin arvioinnista hankkeen ajan. Muiden korkeakoulujen toimenpiteisiin on mahdollista tutustua tarkemmin [hankkeen sivuilta](#).

Osaamismerkkien suunnittelu

Osaamismerkkin avulla opiskelija voi osoittaa opintojen aikana syntyneitä osaamisia, joka ei tule näkyviin tutkintotodistuksessa [3]. Myös epävirallinen ja arkioppiminen jää usein työelämässä todentamatta ja koulutuksessa hyödyntämättä. Tämän seurauksena hukataan resursseja niin koulutuksessa kuin työelämässäkin. Osaamismerkkein tunnistetaan työelämän uudistamiselle tärkeää osaamista [5].

Osaamismerkit ovat kriteeriperusteinen tapa kehittää [6] [7] ja todentaa eri tavoin hankittua osaamista [3] [8]. Lisäksi ne tukevat vuoropuhelua merkinsaajan, työelämän, oppilaitoksen ja koulutuksen kehittäjien välillä [9]. Yrittäjyysosaaja BASIC -merkin suunnittelussa otettiin huomioon jo olemassa olevat yrittäjyyteen liittyvät osaamismerkit sekä ajantasaiset yrittäjyyskasvatuksen linjaukset yrittäjyysosaamisen perustaksi [10] [11] [12] [13] [14].

Osaamismerkkin muotoilu

Osaamisperusteisuuden liittyvä kieli ja käytänteet ovat vielä vakiintumattomia [5]. Osaamismerkkien suunnittelu on kohtuullisen yksinkertaista, jos lähtökohtana ovat jo olemassa olevat osaamistavoitteet ja arviointikriteerit. Tässä tapauksessa valmista mallia ei ollut, jolloin suunnittelun tukena sovellettiin jo hyväksi havaittuja rakenteita. Valmiit rakenteet auttavat jäsentämään osaamistavoitteet, arviointikriteerit ja tavan osoittaa kyseistä osaamista käytännönläheisesti.

Hyvin suunniteltu selkeä rakenne ohjaa opiskelijaa osoittamaan osaamistaan toivotulla tavalla ja laajuudella. Esimerkiksi vasta päättynyt [Osuvat taidot -hanke](#) on

koonnut merkkien hallintamallista oppaan, joka auttaa suunnittelemaan sisältöjä erilaisiin viitekehyksiin ja toimintaympäristöihin soveltaen.

Kokemuksissa osaamismerkkijärjestelmän käyttöönotosta korkeakouluissa korostuu, että merkkien suunnittelussa tarvitaan osaamisen kuvaamiseen liittyvän tiedon lisäksi tietoa myös opetuksen käytännöistä ja hyvistä käytänteistä. Lisäksi tietoa tarvitaan käytössä olevista teknisistä järjestelmistä, korkeakoulun käyttämästä graafisesta ilmeestä sekä oppilaitoksen brändin hallinnasta [9]. Merkkien sisällön tulee olla niin selkeä, että merkkiä tarkasteleva taho voi sen perusteella arvioida, millaista osaamista merkin saajalla on sekä kuka merkin on myöntänyt ja milloin.

OTE-hankkeessa kehitettyjen osaamismerkkien suunnittelussa hyödynnettiin omaa mallipohjaa, mutta vastaavia mallipohjia löytyy muitakin, kuten esimerkiksi taulukon 1 vastaava mallipohja. Suunnitteluvaiheessa mallipohja kokoaa yhteen merkin tiedot osaamisen arvioinnista graafiseen ilmeeseen, opettajille tarkoitettuja ohjeita unohtamatta [15].

TAULUKKO 1. Esimerkki mallipohjasta osaamismerkkien suunnitteluun (Osuvat taidot-hanke, 2021)

Merkin nimi	Laitteiden käyttö ja hallinta
Merkin lyhyt kuvaus	Osaa käyttää digitaalisia laitteita
Osaamistavoitteet	Merkin saaja osaa: – tunnistaa ja valita käyttötarkoituksen mukaisen laitteen (esim. tietokone, tabletti, puhelin) – käyttää yleisimpiä digitaalisia laitteita sekä niiden perustoimintoja ja -asetuksia sekä – tarkistaa, onko liittynyt johonkin langattomaan tai langalliseen verkkoon.
Osaamisen osoittaminen	Merkin saaja on suorittanut hyväksytysti Laitteiden valinta ja käyttö – osaamismerkkin näytön tai vaihtoehtoisesti osoittaa osaamisensa erillisellä hakemuksella.

Arvioijan ohjeet	Valitsee ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti digitaalisia laitteita. Kaikki tehtävät on tehty oikein, läpäisyvaatimus on 100 %. Esimerkkejä sisältävät ohjeet opettajalle merkkihakemukseen ja näyttötilanteeseen.
Opetusmateriaalit/ muut huomiot	Näyttö/osaamisen osoittaminen voi sisällyttää sen, että opiskelija saa ohjausta kysyttäessä.

Mallipohjista huolimatta merkkien suunnitteluun vaadittava osaaminen ja työhön kuluva aika tulevat monelle merkkikehityksestä innostuneelle yllätyksenä [9]. Onneksi kaikkea ei tarvitse keksiä ja kehittää itse. Jo nyt hyödynnettävissä on laajoja kansallisia ja kansainvälisiä osaamismerkkijärjestelmiä, kuten [Open Merkit](#), [Oppiminen Online](#), [Osuvat taidot](#), [SOSTRA](#) ja vasta kehitettyjä korkeakoulutuksen yhteisiä merkkiperheitä, kuten [KOPE – korkeakoulupedagogiikan merkit](#).

Koska merkkien suunnittelu ja toteutus on vaativaa, on hyvä, että merkkijärjestelmien kehittämisessä on lähdetty ensin luomaan osaamismerkkejä opetushenkilöstön osaamisen tunnistamiseen. Samalla on kertynyt kokemusta ja osaamista uusien merkkien kehittämiseen. Merkit mahdollistavat ammatillisen kasvun laajemman tarkastelun jatkuvan oppimisen tutkinto- ja oppilaitosrajat ylittäen [15].

Tästä erinomainen esimerkki on [Osaamisen pelimerkit -kokonaisuus](#), joka opetussuunnitelmissa määriteltyjen osaamistavoitteiden sijaan kuvaa työelämän osaamistarpeita nopeasti kehittyvällä pelialalla [16]. Jatkossa yhdessä koulutuksessa tai opintokokonaisuudessa voidaan hyödyntää eri hankkeissa kehitettyjä ja useammasta merkkiperheestä koottuja sisältöjä [3] [16]. Tällöin toteutuu ajatus kumuloituvista mikrokredentiaaleista, jotka dokumentoivat osaamisen sähköisesti pienempinä osina.

Osaamismerkkien työstäminen ja luonnostelu

Yrittäjyyden merkille ei ollut hankesuunnitelmassa määritelty tarkempia suuntaviivoja. OTE-hankkeen tavoitteena oli luoda kriteerit yrittäjyysosaamisen osaamismerkille ja pilotoida yrittäjyysosaamisen osaamismerkki. Merkin ja merkkiperheen tulisi olla käyttökelpoinen myös hankkeen päätyttyä. Yrittäjyysosaamisen BASIC -merkki suunniteltiin miettien, miten opiskelija hyötyisi siitä parhaiten, yhteiskehittämisen näkökulmaa unohtamatta.

Laajan tulkinnan mukaisesti yrittäjyys nähdään kaikkia ihmisiä koskettavana ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapana oppimiseen, työhön ja elämään yleensä, jolloin yrittäjyys löytää ilmenemismuotonsa kontekstista riippuen [17]. Vaikka osaamismerkki myönnetään opiskelijalle, joka toimii yrittäjämäisesti, nähtiin yrittäjyys tässä merkissä niin yrittäjämäisenä ajattelu-, toiminta- ja suhtautumistapana kuin mahdollisesti myös liiketoimintana.

Suppean tulkinnan mukaisesti yrittäjyys ymmärretään ennen kaikkea omistajayrittäjyytenä, jolloin huomion kohteena ovat yrityksen perustamiseen ja liiketoiminnan kehittämiseen liittyvät kysymykset [17]. Yrittäjyys liiketoimintana - näkemystä vältettiin ensimmäistä merkkiä suunnitellessa, jotta opiskelijan osaamista voidaan tunnistaa jo ennen varsinaisen liiketoiminnan käynnistämistä. Mikäli merkkejä suunnitellaan lisää, on näiden uusien merkkien sisällöissä huomioitava myös liiketoiminnan kehittäminen.

Ajatuksena on, että BASIC-tason merkki tuo näkyväksi yrittäjämäiseen asenteeseen liittyvää osaamista. ADVANCED-tasolla osaaminen laajenee ja täytyy hallita muun muassa liiketoiminnan kehittämistä. PRO-tason merkki edellyttää jo autenttista osaamista liiketoiminnasta.

Osaamismerkkien suunnittelussa on tärkeää miettiä monialaisella asiantuntijajoukolla merkin tavoitteita ja arviointikriteerejä sekä tiedottaa niistä koko hankeverkostoa. Merkki suunniteltiin siten, että se oli mahdollista myöntää hankeverkostossa olevien omista tehtaista. Oamk sitoutui vastaamaan myös niiden organisaatioiden piloteista, joilla ei ollut omaa merkkitehdasta käytössään.

Osaamisen arvioinnin ja osaamistavoitteiden suunnittelussa hyödynnettiin [YES-verkoston](#) ja [Yoop.fi-hankkeessa](#) tuotettuja elementtejä. Aluksi laadittiin ”Osaamismerkkien työstäminen ja luonnostelu” -ideapaperi ja hahmoteltiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin ja teemoihin:

1. **Teema:** Mitä ja millaista osaamista merkillä halutaan tunnustaa? Liittyykö osaaminen johonkin olemassa olevaan toteutukseen (tutkinto, osaamisalue, opintojakso)?
2. **Tavoite:** Mitä lisäarvoa merkittämisellä halutaan luoda? Mitä hyötyä merkeillä halutaan tavoitella?
3. **Kohderyhmä:** Ketä merkit ensisijaisesti palvelisivat ja miten? Kuka merkkejä myöntää, ketkä niitä saavat ja miten merkin saajat voivat niitä hyödyntää jatkossa?
4. **Laajuus:** Minkä laajuinen merkki tai merkistö halutaan luoda? Yksi osaamismerkki vai merkkiperhe? Kuinka kauan aikaa yhden merkin hakemisessa ja merkin arvioinnissa on käytettävissä?

Tämän jälkeen merkille mietittiin nimi, lyhyt kuvaus, osaamistavoitteet ja osaamisen osoittamisen tavat. Osaamistavoitteiden pohjalla oli hyvin pitkälle YES-verkoston merkin sekä Yoop.fi-testin elementtejä, mutta BASIC-merkissä keskiössä oli asenne.

Yrittäjyysosaaja BASIC-tason merkki

Osaamismerkki myönnetään opiskelijalle, joka toimii yrittäjämäisesti.

Kohderyhmänä ovat ammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijat ja laajuus voi olla yhden opintopisteen. Mikäli opiskelija on tehnyt erityisen laajan työn, voi opintopistemäärä olla myös suurempi.

Osaamismerkille on tärkeä miettiä myös visuaalinen ilme. Tämän osaamismerkin visuaalisen ilmeen suunnittelussa hyödynnettiin OTE-hankkeessa jo tehdyn Muutoksentehtävät-merkin visuaalista ilmettä.

Useiden palaverien, yhteistyötapaamisten ja yhteiskehittämisen myötä Oamkin ammatillisen opettajakorkeakoulun OBF:n rakentui Yrittäjyysosaaja BASIC -merkki pilotoitavaksi syyskuussa 2021 alla olevan kaltaisesti:

YRITTÄJYYSOSAAJA BASIC

Oamk, Ammatillinen opettajakorkeakoulu
amok@oamk.fi

Tags: asenne, yrittäjä, yrittäjyys

Yrittäjyysosaaminen jakautuu kolmeen merkkiin, jotka ovat Basic, Advanced ja Pro. Tässä Basic-merkissä osoitetaan osaamista yrittäjämäiseen ajatteluun, toimintaan ja suhtautumistapaan liittyen.

Tämä osaamismerkki on myönnetty hakijalle, joka

On aloitteellinen

- Osaa ratkaista ongelmia omassa yhteisössä.
- Osaa käynnistää prosesseja, joilla pyritään toteuttamaan yhteisössä tavoitteen kannalta arvokkaaksi koettua toimintaa.
- Osaa nähdä erilaisia mahdollisuuksia, joihin tarttumalla voin kehittää uudenlaista toimintaa.

Suunnittelee ja hallinnoi toimintaa

- Osaa määritellä tavoitteita, jotka tuottavat yhteisön kannalta parempia tai arvokkaampia tuloksia.
- Osaa tehdä toimintasuunnitelman, jossa määritellään tärkeimmät vaiheet päämäärään pääsemiseksi.

On motivoitunut ja sinnikäs

- Osaa tunnistaa erilaiset sisäiset ja ulkoiset tekijät, jotka motivoivat luomaan arvoa muille. Tämä voi olla sosiaalista, kulttuurista tai taloudellista arvoa.
- Osaa toimia kaikissa tilanteissa, vaikka kohtaakin vastoinkäymisiä.

Ottaa toiminnassaan huomioon eettisyyden ja kestävän ajattelun

- Osaa arvioida ideoiden, erilaisten mahdollisuuksien sekä toimien seurauksia ja vaikutuksia.
- Osaa toimia eettisesti/vastuullisesti.

On itsetietoinen ja luottaa omiin kykyihin

- Tunnistaa omat vahvuudet ja alueet, joissa pitää vielä kehittyä.
- Uskoo voivansa toiminnallaan vaikuttaa muihin ihmisiin ja tapahtumien kulkuun.
- Osaa kehittää osaamistaan tulevaisuuden tarpeita ajatellen ja rakentaa tietoisesti omaa urapolkuaan.

Osaa työskennellä muiden kanssa

- Osaa kehittää ideoita hyvin erityyppisten ihmisten ja tiimien kanssa.
- Osaa luoda tiimin ja verkostoja erilaisin osaamisin idean kehittämisen tarpeisiin.

Oppii kokemuksistaan

- Osaa tunnistaa mitä on oppinut.
- Osaa arvioida saavutuksiaan ja epäonnistumisiaan sekä oppia niistä.

Osaamisen osoittaminen

Kuvaa

1. Millaisissa tilanteissa olet itsenäisesti tarttunut haasteisiin, tehnyt aloitteita, osoittanut ongelmanratkaisutaitojasi ja kehittänyt uudenlaista toimintaa? (Aloitteen tekeminen)
2. Miten määrität tavoitteita, jotta saavutat halutun tuloksen? Kerro millaisen toimintasuunnitelman laadit, jotta pääset päämäärään? Jouduitko muuttamaan toimintaasi matkan varrella? Kerro mitä muutoksia teit ja miksi? (Suunnittelu ja hallinnointi)
3. Mitkä asiat motivoivat sinua? Kerro myös, miten säilytät motivaatiosi mahdollisista vastoinkäymisistä huolimatta? (Motivaatio ja sinnikkyys)
4. Miten toimit vastuullisesti ja eettisesti? (Eettinen ja kestävä ajattelu)

5. Millaisia vahvuuksia ja osaamista sinulla on? Miten voisit kehittää osaamistasi tulevaisuuden työelämän tarpeisiin nähden? (Itsetietoisuus ja luottamus omiin kykyihin)
6. Miten työskentelet muiden kanssa ja millaisia verkostoja olet luonut? (Työskentely muiden kanssa)
7. Reflektoi omaa oppimistasi, mitä olet oppinut merkkiä tehdessäsi? (Kokemuksesta oppiminen)

Tämä osaamismerkki on laadittu hankkeessa **OTE – Opiskelijat työllistymistä edistävien toimintatapojen kehittäjiksi ammattikorkeakoulujen henkilöstön rinnalle**.

Osaamismerkkikehityksen keskeinen tavoite on edistää yhdenmukaista ja -mittaista arviointia, joka on läpinäkyvää ja tasa-arvoista [3]. Selkeät osaamistavoitteet, arviointikriteerit ja osaamisen osoittamisen tavat tukevat merkkien arvioijaa tärkeässä tehtävässä. Lisäksi merkkien metadataan on hyvä liittää vielä erilliset ohjeet arvioijalle.

Pilotin kokemukset opiskelijoiden kuvaamana

Pilotti käynnistyi syyskuussa 2021 seuraavanlaisella saatetekstillä:

Yrittäjyysosaaja Basic-merkissä osoitetaan osaamista yrittäjämäiseen ajatteluun, toimintaan ja suhtautumistapaan liittyen. Sinulla voi olla sellaista osaamista, joka ei välttämättä tule esiin opetussuunnitelmasi opinnoissa. Tällaista osaamista sinulle on saattanut kertyä ennen opintoja tai opintojen aikana esimerkiksi harjoitteluissa, harrastuksissa, yritysyrityksessä, vapaaehtoistyössä tai opiskelijakuntatyössä. Merkkiä voit hakea opintojesi aikana. Merkin laajuus on opiskelijalle yhden opintopisteen arvoinen.

Markkinoinnissa hyödynnettiin hankeverkoston omia kanavia eli OTE-hankkeen omia somekanavia ja verkostoja. Oamk jakoi myös omille opiskelijaverkostoilleen viestiä pilotista. Pilotin aikana merkin suoritti yksi Oamkin opiskelija sekä kaksi opiskelijaa Oamkista ja LAB-ammattikorkeakoulusta aloittivat merkin suorittamisen, mutta eivät tehneet sitä loppuun.

Opiskelijoihin oltiin yhteydessä ja heitä kannustettiin tekemään merkki. Lisäksi heitä kannustettiin antamaan palautetta siitä, miksi merkin suorittaminen jää mahdollisesti kesken. Pilotin alkaessa vastuuopettajan on hyvä käydä tehtaassa jopa päivittäin katsomassa, tuleeko sinne merkkihakemuksia.

Merkkitehtaassa (OBF) osaamismerkkihakemukseen dokumentoidun osaamisen osoittamisen pohjalta arvioidaan, kuinka hyvin osaamistavoitteet täyttyvät. Mikäli osaamisen osoitus ei vielä täytä kaikkia arviointikriteereitä, on arvioijan mahdollista pyytää täydennyksiä hakijalta.

Merkin laajuus määriteltiin noin yhden opintopisteen arvoiseksi, mutta opintopisteytyksen kanssa jokainen opettaja voi harkita osaamisen osoittamisen perusteella, miten paljon opintopisteitä opiskelijalle annetaan. Tässä yhteydessä on siis hyvä miettiä, miten laajaa osaamista merkin suorittaja pystyy tuomaan näkyväksi.

Oamkissa ja OTE-hankkeessa merkin arvioinnista vastasi ammatillisen opettajakorkeakoulun lehtori **Raisa Aine** ja opintopisteiden myöntämisestä puolestaan vastasi sosiaali- ja terveystieteiden yksikön yhteiskunnallisten aineiden lehtori ja yrittäjyysvastaava **Eija Hautala**. Opiskelijalle kerrottiin [Open Badge Passportista](#) eli palvelusta, jonka avulla voi vastaanottaa ja säilyttää osaamismerkkejä sekä halutessaan jakaa osaamistaan näkyväksi. Kuviossa 2 on kuvattuna merkki Open Badge Passportista.

KUVIO 2. Yrittäjyysosaaja Basic-merkki Open Badge Passportissa

Merkin suorittanutta opiskelijaa pyydettiin antamaan palautetta muun muassa yrittäjyysosaamisen merkin hakemisesta, osaamisen osoittamisen dokumentoinnista sekä suorittajan aiempaa kokemusta osaamismerkeistä. Kyselyn perusteella tämä oli ”selkeä ja hyvin järjestetty kokonaisuus”.

Merkillisiä ajatuksia

Osaamismerkin suunnittelu prosessina on pitkä ja se vaatii useita palavereja. Ilman merkkiosaaajien apua ja yhteistyötä ei osaamismerkin tekeminen olisi onnistunut. Yksi tärkeimpiä asioita osaamismerkkiä suunnitellessa on ymmärtää ja tietää mitä on tekemässä. Tärkeää on ymmärtää, miten merkkitehdas Open Badge Factory toimii ja miettiä myös, miten merkin käyttö opastetaan sekä suorittajille että arvioijalle. Osaamisen osoittamisen tulisi tapahtua mahdollisimman autenttisissa olosuhteissa ja aitojen ongelmien äärellä tai niitä simuloiden [3]. Siksi onkin jo alussa hyvä miettiä rinnalle oikeita verkostoja.

Merkin omistajuus on hyvä olla aina merkin tekijällä (tässä tapauksessa Oamk), mutta valmis merkki voidaan jakaa muiden korkeakoulujen tehtaisiin sellaisenaan linkittämällä, jolloin hallinnointi säilyy merkin kehittäneellä toimijalla.

Korkeakoulutoimijoiden keskinäiset suositukset Open Badge Factoryssa vahvistavat ja varmistavat osaamismerkin laatua sekä tuovat näkyvyyttä ammattikorkeakoulujen yhteisen kehittämistyön tavoitteille yrittäjyysosaamisen kehittämiseksi.

Osaamismerkit auttavat sanoittamaan työelämässä ja opinnoissa saavutettua yrittäjyysosaamista ja ohjaavat opettajia kommunikoimaan entistä paremmin esimerkiksi työn opinnollistamisen mahdollisuuksista [2]. Työelämäkumppanuudet lisäävät merkin arvoa ja motivoivat opiskelijoita osaamisen osoittamisessa [9].

Osaamismerkin pilotti on nyt takana, mutta matka jatkuu vielä. Oamkin ammatillinen opettajakorkeakoulu on mukana lukuisissa kehittämishankkeissa, joissa hyödynnetään osaamismerkkejä oppimisprosessin tukena, osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa sekä esimerkiksi oppimisanalytiikan hyödyntämisessä.

Oamkissa heräsi syksyn 2021 aikana laajempi tarve kehittää ja hallinnoida merkkejä koko ammattikorkeakoulun tasolla. Miten tämä on järkevin toteuttaa, vaatii oman selvitystyönsä. Selvää on, että Oamk ammatillisen opettajakorkeakoulun merkkitehdas voi jatkossakin toimia edellä kuvattujen merkkipilottien ponnahduslautana.

OTE-hankkeen päättyessä jokainen yhteiskehittämisessä mukana ollut korkeakoulu voi saada merkin käyttöönsä. Suosittelemmekin jokaiselle korkeakoululle omia tehtaita. Hallinnoinnin työvälineet mahdollistavat linkitettyjen merkkien hyödyntämisen lisäksi oman organisaation uudet sovellukset, joka sitouttaa ja kannustaa ottamaan vastuuta merkkikehitystyöstä.

Aine Raisa, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Brauer Sanna, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Korento Kati, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Mäntykangas Ulla, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

[OTE – Opiskelijat työllistymistä edistävien toimintatapojen kehittäjiksi ammattikorkeakoulujen henkilöstön rinnalle](#)

Toteutusaika: 1.10.2019–31.12.2021

Rahoittaja: Euroopan sosiaalirahasto

Hallinnoija: Turun ammattikorkeakoulu

Hankekumppanit: LAB, Savonia, Diak ja Oamk

Hankkeen tavoitteet linkittyvät tiiviisti valtakunnallisen opiskelijakuntien välisen yhteistyön kehittämiseen sekä ammattikorkeakoulujen yhtenäisen yrittäjyyttä ja työllistymistä tukevan

osaamismerkkijärjestelmän luomiseen. Kehittämistyössä huomioitiin ja hyödynnettiin mukana olevien ammattikorkeakoulujen aihepiiriin liittyvät vahvuudet sekä erityisosaamiset. Hanke toteutettiin mukana olevien ammattikorkeakoulujen ja niiden opiskelijakuntien yhteiskehittämisenä. Työelämän edustajat olivat myös mukana koko hankkeen ajan suunnittelemassa ja toteuttamassa kehittämistoimenpiteitä.

Lähteet

- [1] Pakkala, A., Väänänen, I., Brauer, S., Karapalo, T., Virkki-Hatakka, T. & Kettunen, J. 2019. Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa. Hyväksi havaittuja ja kehitteillä olevia käytänteitä. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 21 (4), 62–72. Hakupäivä 26.1.2022. <https://journal.fi/akakk/article/view/89252>
- [2] Nyström, A.-G. & Wendelin, C. 2021. Olenko yrittäjämäinen? – Opiskelijoiden yrittäjyysosaamisen hahmottaminen ja sanoittaminen. Ammattikasvatuksen Aikakauskirja 22 (4), 42–56. Hakupäivä 26.1.2022. <https://journal.fi/akakk/article/view/101406>
- [3] Brauer, S. 2019. Digital Open Badge-Driven Learning – Competence-based Professional Development for Vocational Teachers. Väitöskirja. Lapin yliopisto. Hakupäivä 26.1.2022. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-110-1>
- [4] Brauer, S., Halttunen, T., Hartikainen, A. & Juntunen, E. 2021. Osaamismerkkit työelämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 27. Hakupäivä 15.1.2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202103238026>
- [5] Brauer, S. 2021. Towards competence-oriented higher education: a systematic literature review of the different perspectives on successful exit profiles. Education + Training 63 (9), 1376–1390. Hakupäivä 26.1.2022. <https://doi.org/10.1108/ET-07-2020-0216>
- [6] Devedžić, V. & Jovanović, J. 2015. Developing Open Badges: a comprehensive approach. Educational Technology Research & Development 63 (4), 603–620. Hakupäivä 26.1.2022. <http://doi.org/10.1007/s11423-015-9388-3>

- [7] Knight, E. & Casilli, C. 2012. Mozilla Open Badges. In D. G. Oblinger (ed.) Game Changers. Education and information technologies, 279–284. EDUCAUSE Publications. Hakupäivä 26.1.2022. <https://www.educause.edu/research-and-publications/books/game-changers-education-and-information-technologies>
- [8] Grant, S. 2014. What counts as learning. DML Research Hub. Reports. Hakupäivä 26.1.2022. <http://dmlhub.net/publications/what-counts-learning/>
- [9] Brauer, S., Siklander, P., Impiö, N. & Vuopala, E. 2020. Osaamismerkkit arvioinnin menetelmänä – uutta ajattelua opetussuunnitelmiin. Teoksessa A. Virtanen, J. Helin & P. Tynjälä (toim.) Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa - käsikirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- [10] ePerusteet. Yrittäjän ammattitutkinto. Hakupäivä 17.1.2022. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/515319/naytto/tutkinnonosat>
- [11] Oulun ammattikorkeakoulu. 2022. Opinto-opas Opetussuunnitelmat 2021–2022. Johdatus innovaatioihin ja yrittäjyyteen (5 op). Hakupäivä 17.1.2022. https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=maa2020sp&lk=s2020&alasivu=opintojakso&oj=YY00CR72_fi
- [12] Yes-verkosto. Yrittäjyyden osaamismerkki. Hakupäivä 17.1.2022. <https://yesverkosto.fi/materiaalit/yrittajyyden-osaamismerkki>
- [13] Yoop.fi. Kartoita yrittäjyysosaamisesi. Hakupäivä 17.1.2022. <https://yoop.fi/testaa-yrittajyytesi/>
- [14] Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Yrittäjyyslinjaukset koulutukseen 2017. Hakupäivä 19.1.2022. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/tulevaisuuden-tyo-on-yha-enemman-yrittajyytta-koulutuksen-yrittajyyslinjaukset-julki>
- [15] Kilja, P. & Brauer, S. 2021. Opas osaamisperusteiseen arviointiin vapaassa sivistystyössä. ePerusteet. Opetushallitus 21.5.2021. Hakupäivä 26.1.2022. https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/?fbclid=IwAR3vwpw8n7UvUSLhbGkdq5_z38l0-i-IJmuUUb62nn9vA7DqSJTIENZCQo#/fi/opas/7396550/tiedot

[16] Brauer, S. 2020. Jatkuvaa oppimista osaamismerken tutkinto- ja oppilaitosrajat ylittäen. Aikuiskasvatus 40 (4), 351–358. Hakupäivä 26.1.2022.

<https://doi.org/10.33336/aik.100546>.

<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/100546/58069>

[17] Peltonen, K., Ikäheimonen, T., Niiranen, S. & Oikkonen, E. 2020.

Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjämäinen oppiminen. Ammattikasvatuksen Aikakauskirja 22 (4), 4–9. Hakupäivä 26.1.2022. <https://journal.fi/akakk/article/view/101396>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 9/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Aine Raisa, Brauer Sanna, Korento Kati, Mäntykangas Ulla

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022021018573>

Tiivistelmä: Osaamismerken suunnittelu ja pilotointi vaatii tekijältään kokemusta osaamista ja aikaa. Tässä artikkelissa kuvataan Case-esimerkin avulla yrittäjyysosaamisen merkin suunnitteluprosessia OTE-hankkeessa. Osaamismerken suunnittelu prosessina on pitkä ja se vaatii huolellista perehtyneisyyttä ja useita palaverieja. Ilman merkkiosaajien apua ja yhteistyötä ei osaamismerken tekeminen onnistu. Yksi tärkeimpiä asioita osaamismerkkiä suunnitellessa on ymmärtää ja tietää mitä on tekemässä. Tärkeää on ymmärtää miten merkkitehdas Open Badge Factory toimii ja miettiä myös, miten merkin käyttö opastetaan sekä suorittajille että arvioijalle. On huomioitava merkin osaamistavoitteet ja arviointikriteerit. Lisäksi merkkiä suunnitellessa merkin sisällön tulee olla selkeä, jotta arviointi onnistuu, osaaminen tulee näkyviin ja merkin myöntäminen on sujuvaa.